

1895-12

SENDER

Emil Hannover

RECIPIENT

Johan Rohde

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

Date explanation:

Brevet er udateret, men er et svar på
Rohdes brev à 4. december 1895.

Archive:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSCRIPTION

Kære Ven,
Tak fordi jeg omsider fik et
Brev fra Dem. Jeg tilstaaer, jeg
havde længe ventet det. Men iøvrig
er jeg selv saa ugidelig i Retning
af at skrive Breve, at jeg ikke
har svært ved at forstaa andres
Fornemmelser af samme Art.
Tak altsaa for Brevet
og for den Luftning fra Italien,
det bragte med sig. Man behøver
ikke stort mere end at nævne
St. Zeno eller Giardino Giusti
for at gøre mig blød om Hjærtet,
men rigtignok ogsaa lidt forknyt.
Thi Gensynet med Italien har
jeg indskrevet mellem mine
forgæves Ønsker, den eneste
Kapital, jeg samler.
Ak, om jeg nu kunde fortælle Dem
et eller andet opbyggeligt herhjemme-
fra, noget, der kunde bringe Dem
til at mindes os uden altfor megen
[2]
Bitterhed, noget, der ikke alene
ikke forstyrrede den Fred og Ro, De har
søgt, men som endog gav Dem en
Smule Forventning om Gensynet med
Deres Fædreland. Men jeg søger i min
Tanke forgæves et saadant Stof for
mit Brev.
Maaske kan det dog være Dem en lille
Glæde at erfare, at Willumsen og jeg
har rakt hinanden en forsonlig Haand,
og at vi stundom ses igjen. Jeg
har været ude i hans Atelier og stiftet
Bekendtskab med Begyndelsen til
hans store Relief. Der var et Par yp-
perlige, overlegemsstore Figurer, men

Skizzen til det Hele syntes mig
i høj Grad foruroligende. Forsynet
har handlet ilde med dette store
Talent ved at dublere det med en
gal Opfinder.
Lad mig saa holde en hastig Revue
for Dem over det lidet, jeg har læst,
set eller oplevet:

[3]

Karl Madsens Bog om Lundbye
har skuffet mig en Del. Den er, synes
jeg, altfor stor og vidtløftig, næsten
ganske uden Komposition, altfor
fuld af Citater, langt mindre rig
paa hans egen Personlighed, end
hans Skrifter plejer at være. Æmnet
synes mig for spinkelt til at bære
en Fremstilling af det Omfang,
han har givet sin Bog. Som bedre
Kollega end en vis anden Mand
har jeg efter Ævne søgt at skjule
denne Mening i den Anmeldelse,
jeg har skrevet i "Politiken".
Mere Glæde har jeg haft af Pon-
toppidans sidste Bog, som jeg finder
vidunderlig dejlig fortalt. Men jeg
vilde jo nok ønske, den havde
handlet om andet end disse subtile
kirkelige Spørgsmaal, som jeg til
daglig ikke skænker en Tanke, og
som aller mindst forekommer mig
egnede til at hidføre voldsomme
indre Konflikter i Menneskenes
Liv.

[4]

Den 2den Eckersberg-Udstilling var
noget nær spildt Arbejde. Jeg fyldte
den store Sal med dens Annex endnu
en Gang fra øverst til nederst, men
fraregnet de lidt over 30 nye Malerier

var det hele kedsommeligt at se.
Saa er jo Kunstindustrimuseet
blevet lukket op med efterfølgende
Aftenselskab hos Krohn. F. Hendriksen,
Madsen, Been og jeg dannede et lystigt
Hjørne ved Bordet. Medens Philip
Schou havde Ordet for en lang naragtig
Tale, havde Been Krampelatter,
Hendriksen sad og nynnede højt,
Madsen og jeg bed vore Servietter
i Stykker. Krohn, som selv var
ved at kvæles, sagde bag efter, at
han havde ønsket, han kunde
smide os sin Tallerken med Tilbehør
i Hovedet.

Men den eneste store Begivenhed
er kommen til os fra det Land, De
gæster, i Form af Eleonora Duses
vidunderlige Skuespilkunst. Skønnest

[5]

var hun som "Kameliadamen"
muligvis uden at være ung eller
smuk var hun i Kraft af det Billed
paa Sjælsskønhed, .. hun frembød,
uimodstaaelig dejligere end nogen,
jeg har set. Hvis jeg forstod mig paa
at skrive om Skuespilkunst, skulde
jeg have givet Dem mange Sider at
læse om hende. Jeg kunde i flere Dage
ikke tænke paa andet end hende,
og jeg hører dog ikke af Naturen til
dem, der er meget gale efter Theatret.
Om mit mere private Liv
er De formodentlig "underrettet". Skade
kun, at det ikke er nær saa interessant
som det af Rygtet udstyres. Jeg har
hverken hemligt haft Bryllup i forrige
Maaned eller skrevet den anonyme
Roman "Det gamle Hus" (jeg troer,
det er saaledes, den hedder). Jeg havde

haft Lyst til til Foraaret at flytte
og indrette mig selv en Smule Hus-
holdning. Jeg har bogstavelig alene af
den Grund renonceret paa mit Foreha-
vende, at jeg ikke kunde lade være med at

[6]

tænke paa den Bekræftelse, det
kunde være paa visse Rygter. I Stedet
for udvider jeg mig nu her i Pensio-
nen og har i den Anledning afkøbt
Erik Henrichsen den Reol, De havde
overladt ham. Jeg antager, Deres Fader
i slige Sager er Deres Repræsentant
her paa Pladsen og har tilladt mig
flygtig at tale med ham om Genstanden.
løvrig afventer jeg naturligvis Deres
Samtykke, inden jeg bemægtiger mig Deres
Ejendom. Jeg haaber at kunne optræde
som kontant Betaler.

Kære Ven, jeg savner Dem meget.
Dog vil jeg ikke være egoistisk nok
til at bede Dem snart komme
hjem. Men jeg vil bede Dem skrive
lidt oftere til mig. De maa i det hele
taget ikke gaa og glemme mig.
Hils Pisa fra mig; jeg var der En
herlig Foraarsdag og mindes det alt-
sammen tydelig nok til at kunne gøre
Dem Følge i Tanken paa Deres Ture
langs Floden og til at kunne føle med
Deres Glæde over Domkirkepladsen
og dens Indhold af Kunst.
Lev vel, Deres hengivne
Emil Hannover

Kære Ven,

Take fordi jeg omsider fik et
Brev fra Dem. I tilstaaer, jeg
haabte længe ventet det. Men iøvrigt
er jeg selv saa usigelig i Retning
af at skrive Breve, at jeg ikke
har svært ved at forstaa andres
Tommelse af samme Art.

Take ogsaa for Brevet
og for den Løftning fra Italien,
det bragte med sig. Man behøver
ikke stort mere end at nævne
St. Zeno eller Giordano Giusti
for at gøre mig bløt om Hjertet,
men rigtig nok ogsaa lidt forknylt.

Min Gensynet med Italien har
jeg indskrevet mellem mine
forjævede Gaster, den eneste
Kapitel, jeg samler.

Ak, om jeg nu kunde fortælle Dem
et eller andet opbyggeligt herhjemme.
fra, noget, der kunde bringe Dem
til at mindes os inden altfor megen

Gladelig vil jeg modtage mere af
deres Brev.

Bitterhed, noget, der ikke alene
ikke forstyrrede den Fred og Ro, De har
søgt, men som endog gav Dem en
Smule Forventning om Gensynet med
Deres Fædreland. Men jeg søger i min
Tanke forgæves et saadant Stof for
mit Brev.

maaske kan det dog være Dem en lille
Glede at erfare, at Willhülsen og jeg
har raket hinanden en forsonlig Maaned,
og at vi nu stundom ses igjen. Jeg
har været inde i hans Atelier og stiftet
Bekendtskab med Beggehelsen til
hans store Relief. Der var et Par ypp-
perlige, overlegensstore Figurer, men
Skizzen til det Hele syntes mig
i høj Grad fornuftig. Forsynde
har maadket ildt mod dette store
Talent ved at Driblere det med en
gal Opfinden.

Laad mig saa holde en hastig Revue
for Dem over det Lids, jeg har læst,
set eller oplevet.

Karl Mathsen's Bogen om Linné bogen
har skuffet mig en Del. Den er, synes
jeg, altfor stor og mistlæst, næsten
ganske uden Komposition, altfor
fuld af Citater, langt mindre mig
paa hans egen Personlighed, end
hans Skrifter plejer at være. Annet
synes mig for spinkelt til at bære
en Fremstilling af det Omfang,
han har givet sin Bog. Som andre
Kollegaer end en vis anden Maaned
har jeg efter Annes råd at skjule
denne Mening i den Anmeldelse,
jeg har skrevet i "Politikeren".
Mere glæde har jeg haft af Tou-
toppidans sidste Bog, som jeg finder
vidunderlig dejlig fortalt. Men jeg
ville jo nok ønske, den havde
haandlet om andet end disse subtile
kirkelege Spørgsmaal, som jeg til
daglig ikke skænker en Tanke, og
som aller mindre forekommer mig
egnet til at belysne voldsomme
indre Konflikter i Menneskenes
Liv.

Den 2^{den} Eckersberg. Udstilling var
noget mere spillet Arbejde. I fyldte
den store Sal med dens Annex enden
en Gang fra oven til nederst, men
fraregnet de lidt over 30 nye Malerier
var det hele besværligt at se.

Saa er jo Künstnerinstruktøren
blevet lirket op med efterfølgende
aftenselskab hos Krohn - F. Henriksen,
maden, Breen og jeg dannede et lystigt
Hjorne ved Bordet. Mesteren Philip
Schon havde Ordet for en lang morselig
Tale, havde Breen Krampelatter,
Henriksen sat og mynnede højt,
maden og jeg bet vare Serviätter
i Skytten. Krohn, som selv var
ved at knude, sagde bagefter, at
han havde ønsket, han kunde
smide os ^{sin} Kallarten med Tilbehør
i Hovedet.

Men den eneste store Begivenhed
er kommen til os fra det Land, de
gæster, i Form af Eleonora Däses
vildt underlige Skuespilkunst. Skønne

var him som "Kameliasamen"
müligvis isten at være mig eller
smukt var him i Kraft af det Billede
paa Sjælskønhed. & him frembød,
imodstaaelig Dyligere end nogen,
ig har ret. Hvis ig forstod mig paa
at skrive om Skuespilskunst, skulde
ig have givet Dem mange Sider at
lese om hende. Ig kunde i flere Dage
ikke tænke paa andet end hende,
og ig hører dog ikke af Naturen til
Dem. Der er meget gale efter Theatret.

Om mit mere private Liv
er De formodentlig "interesseret". Skade
kun, at det ikke er værre saa interessant
som det af Rigtigt istyres. Ig har
hverken ^{hemmeligt} Kraft Snyllup i forrige
maaned eller skrevet den anonyme
Roman "Det gamle Hüs" (ig tror,
det er saaledes, den hedder). Ig har
haft Lykt til til Toraaret at flygte
og indrette mig selv en Smule Hüs-
bolshing. Ig har bopstavelig alene af
den Grænd renouceret paa mit Torcha-
vend, at ig ikke kunde lade være med at

tænke paa den Bekræftelse, det
 kunde være paa visse Pægter. I Sted
 for indvieser jeg mig nu her i Pensio-
 nen og har i den Anledning afholdt
 Erik Heinrichsen den Reol. De havde
 overladt ham. Jeg antager, Ders Fader
 i slige Sager er Ders Repræsentant
 her paa Pladsen og har tilladt mig
 flygtig at tale med ham om gunstanken.
 Iøvrigt afventer jeg naturligvis Ders
 Samtykke, inden jeg bemægtiger mig Ders
 Ejendom. Jeg haaber at kunne optræde
 som kontant Betaler.

Kære Ven, jeg savner Dem meget.
 Dog vil jeg ikke være egoistiske nok
 til at bede Dem snart komme
 hjem. Men jeg vil bede Dem skrive
 lidt oftere til mig. De maa i det hele
 taget ikke gaa og glemme mig.
 Hils Piss fra mig i jeg var der ~~skam~~ en
 herlig Forårsdag og mindes det alt-
 sammen tydelig nok til at kunne gøre
 Dem Følge i Tanken paa Ders Ture
 langs Floden og til at kunne føle med
 Ders glede over Dombkirkepladsen
 og dens Indhold af Kunst.

Med venl. Hilsener
Erik Mannover